

Herrer, at Spørgsmaalet om Beskyttelse eller Frihandel i en Række af Aar har staaet paa Dagsordenen, og det vil aldrig komme bort fra Dagsordenen. Det er et Spørgsmaal, som vil kræve sin Løsning, og efter min Mening maa denne Løsning tilfældigt gaa henimod Frihandel; det kan ikke være anderledes. Grunden til, at man ikke gaar hurtigere henimod denne Løsning, er kun den, at man maa tage Hensyn til den bestaaende Tilstand, at man maa lide under de Feil, som Fortiden har begaaet. Vi Industridrivende, som have Erov paa, at det industrielle Liv i et Land har en ganske væsentlig Betydning for dette Lands Udvikling samt for de borgerlige Forhold i det Hele taget, maa ogsaa arbejde henimod Frihandel; men i et lille Land, der har et saa lille Marked som Danmark, ere Forholdene i en ganske overordentlig Grad vanskelige og besværlige for Udviklingen af Frihandelen. I et stort Land er det ganske anderledes let, men i et lille Land, som overalt ser Portene lukkede for sine Frembringelser ved Toldskranter, der i den senere Tid ere vorede stærkere og stærkere, vil Arbeidet henimod Frihandel blive af en saadan Vanskelighed, at man maa gaa frem med den største Varsomhed. Noget ganske Andet bliver det jo imidlertid, at man, naar man billigere Frihandelen i Principet, maa ønske Markedet udvidet, men udvidet saaledes, at den Kamp, som de Industridrivende derved ville komme ind i, ikke kommer til at ligge over deres Kræfter. Nu er det min fulde Overbevisning, at paa et fælles skandinaviske Marked, hvor Toldskranterne mellem de skandinaviske Frembringelser vare rydgede af Veien, vilde Kampen vel blive haard for de danske Industridrivende, men dog ikke haardere, end at det nok vilde kunne forlanges, at den danske Industri skulde kunne bære den og føre Noget igjennem. Hvis den ikke kan taale Kampen paa dette Gebet, da er den efter min Overbevisning ikke værd at holde paa. Det maa forlanges af Nationen, at den kan taale, at disse Porte blive lukkede op, for at den friske Vind kan fæse ind over Landet. Jeg skal derfor i fuldt Maal slutte mig til de Udtalelser, som min ærede Sidemand fremkom med, og jeg skulde i højeste Grad ønske, at der fra den høje Regjerings Side maatte blive gjort i al Fald et Forsøg paa, om ikke noget Saadant kunde sættes igjennem. Jeg ønsker endnu gjerne at sige nogle enkelte Ord med Hensyn til Frihandel og Beskyttelse, og det er da navnlig dette, at naar man taler om en Revision af vor Toldlov og ønsker at gjøre et Stridit henimod Frihandel, da er det efter min Mening af den allerførste Bigtighed, at man ikke gaar iblinde, men at man søger at lære vore industrielle Forhold og Haandværksforhold at kjende; men, mine Herrer, vi kjende slet ikke disse Forhold. Vi tale kun i Almindelighed derom, Enhver efter sin Stemning og sine Fornemmelser, men vi have ikke liggende noget Materiale for os, hvoraf vi

kunne bedømme, til hvilket Punkt vi ere naaede i vor industrielle Udvikling. Man har efter min Mening ganske forsømt at søge at tage saa at sige et Fotografi af vort nuværende industrielle Liv og det Standpunkt, hvorpaa det staaar. Dette er imidlertid af største Bigtighed, thi naar vi ville tale om, hvorvidt Beskyttelse er nødvendig eller ikke, maa vi virkelig vide, om den Industrigren, som har den Beskyttelse, hvorom der er Tale, har benyttet Beskyttelsen til at falde i Søvn; thi i saa Fald burde den ikke have Beskyttelsen en eneste Dag længere. Har den derimod benyttet Beskyttelsen til at sætte nye Kapitaler fast og vove ny Kapitaler paa at gjøre Fremskridt, da skal man være meget varsom med at tage Beskyttelsen bort. Derester maa det rette sig, om man paa enkelte Punkter vil gaa frem mod Frihandelen. Men for at dømme retfærdig maa man kjende Tilstanden, og der foreligger nu ikke noget Materiale hertil. Derfor vil en Udgift fra Statens Side for at tilvejebringe en Industristatistik være i højeste Grad nødvendig. En saadan har man forsøgt at skaffe sig i andre Lande, og i Lydsland foreligger der i saa Henseende forskellige Værker fra de statistiske Bureauer, som, om de end ikke ere udtømmende, dog ere i høj Grad oplysende. Der blev foretaget i Lydsland i December Maaned 1875 en saakaldt Gewerbe-Zählung, og der foreligger en Beretning, som det i højeste Grad har interesseret mig at gjennemgaa. Fra Dr. Engel foreligger der et Værk, som kaldes „die deutsche Industrie“ 1861 und 1875, hvori han giver en særdeles omhyggelig Fremstilling af den store Industri og af de smaa Industrier, hvor mange Industrier der beskæftiger over 5. Personer og hvor mange under 5, hvor mange Dampmaskiner og hvor mange Kraftmaskiner af forskjellige Slags der findes i Lydsland, og udenfor de forskjellige Industrigrene, om de forskjellige Maskiner, som nu til Dags kræves, for at en Industri kan staa paa sit Hødepunkt, virkelig er tilstede. Noget Saadant have vi slet ikke gjort Forsøg paa at skaffe tilveje herhjemme, og da vi have et statistisk Bureau, som utvivlsomt vil være denne Sag fuldkommen voksen, vil jeg henlede den høitærede Finantsministers Opmærksomhed paa, om det ikke vilde være heldigt, at der blev bevilget et ekstraordinært Beløb til det statistiske Bureau, som kunde staa til dets Naadighed, for at et saadant Arbejde kunde udføres. Men jeg vil ikke lægge Dølgemaal paa, at der foruden dette vist ogsaa maatte kræves en Lov, som paabød de Industridrivende at give disse forskellige Oplysninger i et meget stort Omfang, for at Resultatet kunde være tilfredsstillende. Det var, hvad jeg ville tillade mig at udtale om disse almindelige Spørgsmaal, navnlig i Tilslutning til og Fortsættelse af, hvad min ærede Sidemand (C. Page) har udtalt.

Et enkelt Punkt har det interesseret mig me-